

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 4094/24
10.1.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Љиљане Милосављевић и Драгиње Марић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Хрваћанин, адвокат из Београда, Феликса Каница бр.24, против туженог “Два штапића 021” д.о.о. Београд, са седиштем у Новом Београду, Булевар Михајла Пупина бр.4, чији је пуномоћник Маша Вукобрат, адвокат из Новог Сада, Бранимира Ћосића бр.10, ради утврђења и исплате, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, у седници већа одржаној дана 10.1.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, у ставу првом, четвртм и петом изреке и жалбе тужиоца и туженог, у том делу **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, у ставу другом изреке и тужба тужиоца АА, у делу захтева којим је тражено да се утврди да је тужиоцу као запосленом код туженог послодавца “Два штапића 021” д.о.о. Београд дана 10.4.2019. године, без правног основа престао радни однос заснован Уговором о раду од 6.2.2019. године и Анексом бр.1 од 6.3.2019. године **ОДБАЦУЈЕ**, као неблагоприятна.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, у ставу трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужени “Два штапића 021” д.о.о. Београд да тужиоцу, на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа, исплати износ од једне зараде у висини од 38.628,68 динара, са законском затезном каматом почев од 17.4.2024. године, као дана доношења одлуке, до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка, садржано у ставовима шестом и седмом изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, тако што се **ОДРЕЂУЈЕ** да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 34/23 од 17.4.2024. године, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 1.7.2020. године. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је тужиоцу као запосленом код туженог дана 10.4.2019. године, без правног основа престао радни однос, заснован Уговором о раду од 6.2.2019. године и Анексом бр.1 од 6.3.2019. године. Ставом трећим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа исплати износ од једне зараде у висини од 38.628,68 динара, са законском затезном каматом од 17.4.2024. године, као дана доношења судске одлуке, до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у преосталом делу којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу, на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа исплати преко досуђеног износа од једне зараде у висини од 38.628,68 динара и то за износ од још 347.658,12 динара, као износ разлике до траженог износа од 386.286,80 динара. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован вишак тужбеног захтева тужиоца преко досуђене законске затезне камате, па до тражене законске затезне камате, и то на досуђени износ од 38.628,68 динара, преко досуђене законске затезне камате почев од 17.4.2024. године, до исплате, па до тражене законске затезне камате почев од 12.4.2019. године, до 17.4.2024. године. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 139.500,00 динара. Ставом седмим изреке одбијен је као неоснован захтев туженог којим је тражио да се обавезе тужилац да туженом накнади трошкове поступка.

Против наведене пресуде тужилац и тужени су благовремено изјавили жалбе, и то тужилац у односу на ставове четврти, пети и шести изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужени у односу на ставове први, други, трећи, шести и седми изреке, како то произилази из садржине жалбе, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца неоснована, а жалба туженог делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде, у потврђеном и преиначеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка, прописане чланом 374 став 2 тачке 1 до 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се у жалбама указује.

Према чињеничном стању, утврђеном у поступку пред првостепеним судом, тужилац је био у радном односу код туженог на одређено време од 6.2.2019. године, на основу Уговора о раду од 6.2.2019. године, ради обављања послова на радном месту достављача, са уговореном нето зарадом у износу од 38.628,68 динара месечно. Тужилац је са туженим потписао Анекс бр.1 уговора о раду дана 6.3.2019. године, на основу ког је промењен члан 5 уговора о раду, тако да исти са изменама гласи: “Тужиоцу, као запосленом се поверава обављање послова достављач хране, на одређено време, почев од 6.2.2019. године до 6.6.2019. године”. Дана 28.3.2019. године, тужиоца је позвао менаџер туженог ББ да изађе испред локала рекавши му како недостаје новац у каси и да ће га отпустити, јер је наводно тужилац крив због мањка, а тужилац се бранио говорећи да се прегледају сигурносне камере, што менаџер туженог није прихватио. Након овог разговора, тужилац је наставио да ради код туженог, а дана 8.4.2019. године, тужиоца је позвао ВВ, шеф возног парка и претпостављени тужиоцу и рекао је тужиоцу да раздужи кључеве од службеног аутомобила и службени мобилни телефон. Дана 9.4.2019. године ВВ је опет позвао тужиоца да дође и донео му Споразум о престанку радног односа нудећи тужиоцу да потпише споразум, али је тужилац то одбио, па је ВВ позвао менаџера ББ који је тужиоцу рекао да више не може да долази на посао. Међутим, тужилац је 10.4.2019. године, дошао на посао и пробао да провуче картицу ради евиденције присутности, али иста није могла да се евидентира, а када га је менаџер ББ видео, избацио га је напоље и претио му је како не може да долази на посао. Тужилац је том приликом захтевао да му се преда званичан документ о престанку радног односа, на шта му је ББ одговорио да он може да ради шта год хоће јер је то његова фирма. Последњи дан на послу тужиоцу је био 10.4.2019. године и након тога тужилац више није долазио на посао. Упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду тужилац је примио путем поште, након подношења тужбе у овом спору, дана 18.4.2019. године. Поднеском од 1.7.2020. године, тужилац је преиначио тужбу, тако што је поред иницијално постављених тужбених захтева за исплату неисплаћене зараде за месец март 2019. године и накнаду штете због незаконитог престанка радног односа у износу од 10 месечних зарада од 386.286,80 динара, тражио и да суд утврди да је тужиоцу код туженог без правног основа дана 10.4.2019. године престао радни однос.

Првостепени суд је дозволио објективно преиначење тужбе тужиоца, како је то опредељено у поднеску од 1.7.2020. године, упркос противљењу туженог, налазећи да је то целисходно за коначно решење односа међу странкама и да поступак по преиначеној тужби неће знатно да продужи трајање парнице, па је одлучио као у ставу првом изреке ожалбене пресуде.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени повредио законску процедуру приликом доношења одлуке о престанку радног односа тужиоцу, на тај начин што му првенствено није на време доставио упозорење о постојању разлога за отказ, нити је уопште сачинио решење о отказу уговора о раду, те је поступио супротно одредбама члана 180 Закона о раду и тиме повредио право на одбрану тужиоцу, при чему је тужиоцу дао отказ усменим путем, те закључује да чињеница да тужени тужиоца није одјавио са осигурања до 5.6.2019. године, не мења став суда да је тужиоцу незаконито престао радни однос. Из тих разлога одлучио је као у ставу другом изреке ожалбене пресуде. Применом одредбе члана 191 став 5 Закона о раду, првостепени суд је закључио да тужилац има право на накнаду штете уместо

враћања на рад у висини једне нето зараде у укупном износу од 38.628,68 динара, при чему је висину овог вида штете одмерио имајући у виду да је тужилац код туженог био у радном односу 1 месец и 3 дана, да је у моменту престанка радног односа имао 28 година, да издржава само себе и да је засновао радни однос код другог послодавца дана 12.8.2020. године, па је тужбени захтев тужиоца за накнаду штете делимично усвојио и делимично одбио и одлучио као у ставу трећем и четвртом изреке ожалбене пресуде. По оцени првостепеног суда тужилац има право на законску затезну камату на досуђени износ почев од дана 17.4.2024. године, као дана доношења судске одлуке, па је применом члана 277 Закона о облигационим односима, у том делу усвојио захтев за исплату законске затезне камате, а у преосталом делу захтев за исплату законске затезне камате почев од дана подношења тужбе, до дана доношења пресуде одбио као неоснован и одлучио као у ставу петом изреке ожалбене пресуде.

Правилна је одлука првостепеног суда којом је дозволио објективно преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 1.7.2020. године, јер је заснована на правилној примени одредбе члана 199 Закона о парничном поступку, јер је првостепени суд правилно оценио да поступак по преиначеној тужби неће знатно да продужи трајање парнице, због чега је решење садржано у ставу првом изреке ожалбене пресуде потврђено.

Међутим, одлука садржана у ставу другом изреке ожалбене пресуде, донета је уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 3 Закона о парничном поступку, на коју другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одредбе члана 386 став 3 Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 195 став 1 Закона о раду ("Службени гласник РС", бр.24/05...75/14), прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом. Ставом 2 овог члана прописано је да рок за покретање спора јесте 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.

Рок прописан наведеном одредбом је прекулизован рок материјалног права и његово пропуштање доводи до губитка права на судску заштиту и одбацивања тужбе. О њему суд води рачуна по службеној дужности. Правило да се тужба у радном спору подноси у року од 60 дана примењује се и у радном спору за утврђење незаконитог престанка радног односа, при чему се рок за подношење тужбе рачуна од дана достављања решења, ако је право запосленог повређено одлуком послодавца, а од дана сазнања за повреду права ако је право повређено фактичном радњом.

У конкретном случају, не постоји решење туженог као послодавца којим тужиоцу престаје радни однос, због чега се рок за подношење тужбе за утврђење да је тужиоцу радни однос престао без правног основа, мора рачунати од дана када је тужилац сазнао да му је повређено право, а то је 10.4.2019. године, када је тужиоцу речено да више не долази на посао и дан његовог последњег радног ангажовања код туженог.

Тужилац иницијално поднетом тужбом од 13.4.2019. године у овој парници

тражио је исплату неисплаћене зараде за месец март 2019. године и накнаду штете због незаконитог отказа у висини 10 месечних зарада, а тужбени захтев за утврђење да му је без правног основа престао радни однос дана 10.4.2019. године, тужилац је истакао 1.7.2020. године, па је тужба за утврђење поднета после рока прописаног одредбом члана 195 став 2 Закона о раду.

С обзиром на изнето, у поступку пред првостепеним судом учињена је битна повреда одредаба из члана 374 став 2 тачка 3 Закона о парничном поступку, па је овај суд применом члана 391 став 2 Закона о парничном поступку укинуо првостепену пресуду у ставу другом изреке и одбацио тужбу тужиоца у делу захтева за утврђење да је тужиоцу без правног основа престао радни однос.

Према одредби члана 191 став 5 Закона о раду, ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог, обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог, у зависности од времена проведеног у радном односу код послодавца, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице.

Имајући у виду да у конкретном случају не постоји одлука суда којом је утврђено да је тужиоцу незаконито престао радни однос, то не постоји ни основ за обавезивање туженог на накнаду штете тужиоцу уместо враћања на рад у смислу члана 191 став 5 Закона о раду, па је првостепена пресуда преиначена у ставу трећем изреке и тужбени захтев тужиоца у том делу одбијен као неоснован, како у погледу главног потраживања, тако и у погледу затезне камате, док је пресуда потврђена у одбијајућем делу, односно у ставу четвртном и петом изреке.

Имајући у виду да је делимично преиначена првостепена пресуда, овај суд је преиначио и одлуку о трошковима поступка, садржану у ставу шестом и седмом изреке ожалбене пресуде. Како је тужилац делимично успео у овој парници, применом члана 153 став 2 Закона о парничном поступку, одређено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка.

Имајући у виду да тужилац није успео у поступку по жалби, то је одбијен његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Из наведених разлога, применом одредби члана 390, 394 тачка 4, члана 391 став 2, члана 401 тачка 2 и 3 и члана 165 став 1 и 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Тошић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**